

TILLADELSE TIL RÅSTOFINDVINDING

MATR. NR. 149AZ, HOVEDEJERLAV IBSKER, BORNHOLMS REGIONSKOMMUNE

OFFENTLIGGØRELSESDATO: 14 MARTS 2019

Bornholms Regionskommune
Center for Natur, Miljø og Fritid
J.nr.: 01.09.00P19-0049

Ansøger og indvinder:
ZURFACE RETTIGHEDER
Malervej 1
8766 Nørre Snede
Tlf.: 20616990
Mail: TER@Zurface.dk
CVR 35401199



Indholdsfortegnelse

Læsevejledning	2
Råstofindvindingstilladelse	2
1. VVM	3
2. Indvinding	3
3. Efterbehandlingsplan	3
4. Overjord og muld	4
5. Sikkerhedsstillelse	4
6. Omfanget af retten til at indvinde	4
7. Afstandskrav	5
8. Adgangsveje og interne veje	5
9. Brændstoftanke	5
10. Faciliteter i bruddet	5
11. Kemiske midler	5
12. Driftstid	6
13. Støj og støjdæmpende foranstaltninger	6
14. Lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer	7
15. Støv	8
16. Råstofkvalitet	8
17. Affald	8
18. Tilsyn	8
19. Inddragelse af tilladelse	8
20. Konkurs m.v.	8
21. Ejer- og brugerforhold	8
22. Indberetning af indvundne mængder, råstofafgift og -undersøgelser	9
23. Fortidsminder	9
24. Naturmæssige forhold	9
25. Drikkevandsforhold	9
26. Overfladevand	9
27. Offentliggørelse og klagegang	9
Redegørelse	12
1. Ansøgningen	12
2. Planforhold og områdets karakter	12
3. Forhold til vandindvindingsinteresser, grundvandsbeskyttelse og overfladevandsbeskyttelse	13
4. Forhold vedrørende naturværdierne	13
5. Fredninger	13
6. Beregning af sikkerhedsstillelse	13
7. Proces og høring	14
8. Orientering om den endelige afgørelse	14
9. Bilag	14

Læsevejledning

Denne tilladelse til råstofindvinding er delt op i to dele samt nogle bilag. Hvor første del beskriver hvilke vilkår samt fysiske såvel som juridiske rammer, indvindingen skal foregå under, beskriver redegørelsen til sidst baggrunden for disse. Det er således hensigten, at redegørelsen skulle kunne forklare hvorfor vilkår og retningslinjer er udformet som de er, samt give en kort beskrivelse af historikken og de øvrige arealinteresser som knytter sig til det omgivende landskab. Begge dele er forsynet med en indholdsfortegnelse, således at det er muligt, at benytte redegørelsen til opslag, hvis der optræder spørgsmål til baggrunden for indholdet i den første del af tilladelsen.

Råstofindvindingstilladelse

Tilladelse til at indvinde granit på et ca. 5,4 ha stort areal på del af matr. nr. 149az, Hovedejerlav Ibsker.

Bornholms Regionskommune, Center for Natur, Miljø og Fritid, giver hermed tilladelse til indvinding af indtil 5.000 m³ granit pr. år på et areal udgørende ca. 5,4 ha. Området ligger på del af matr. nr. 149az, Hovedejerlav Ibsker og er privat ejet (ikke ejet af indvinder). Tilladelsen er gældende fra 17. april 2019 – 17. april 2029.

Arbejdet må ikke påbegyndes, før følgende betingelser er opfyldt:

- Graveområdet skal være tydeligt sat af i marken efter nærmere aftale med Center for Natur, Miljø og Fritid.
- Bornholms Regionskommune skal have sikkerhed i form af garanti fra pengeinstitut eller kautionsforsikring. Sikkerhedens størrelse kan først beregnes af Center for Natur, Miljø og Fritid, når en grave- og efterbehandlingsplan er godkendt
- Bornholms Museum skal informeres senest 4 uger inden der afrømmes muld og overjord med henblik på aftale om evt. arkæologiske forundersøgelser (jf. afsnit 22).
- Jf. lov om registrering af ledningsejere¹ § 9 skal enhver, der erhvervsmæssigt udfører gravearbejder, indhente oplysninger fra ledningsejerregistret om, hvilke ledningsejere der ejer ledninger i graveområdet. De nødvendige ledningsoplysninger skal være indhentet, inden gravearbejdet påbegyndes, og gravearbejdet skal tilrettelægges og udføres under hensyntagen til de indhentede oplysninger. Omlægningen af kabler betales af indvinder.
- Klagefristen skal være udløbet. Hvis der er indgivet klage, skal klagesagen være afgjort, før tilladelsen kan udnyttes.

I tilladelse til indvinding af råstoffer er der lagt vægt på:

- At arealet er beliggende inden for et planlagt råstofindvindingsområde i henhold til Råstofplan 2016.
- Arealet er et aktivt granitbrud.
- At aktiviteten ikke har væsentlig negativ påvirkning for drikkevands- og grundvandsinteresser, samt natur- og kulturinteresser.

¹ lovbek. nr. 578 af 6. juni 2011. Lov om registrering af ledningsejere

1. VVM

I henhold til Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 448 af 10/05/2017 Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), skal der foretages en vurdering af, om en tilladelse til råstofindvinding på grund af art, dimensioner eller placering må forventes at få væsentlig indvirkning på miljøet.

Center for Natur, Miljø og Fritid har VVM-screenet det ansøgte og vurderet, at råstofindvindingen ikke er omfattet af VVM-pligt (se vedlagte Bilag A om afgørelse om ikke VVM-pligt).

Det vurderes, at vejledende grænseværdier for støj og vibrationer vil kunne overholdes. Det vurderes, at påvirkningen i forhold til støv forbliver uændret. Det vurderes, at den landskabelige og naturmæssige påvirkning, herunder på Natura 2000-området (Bilag C), ikke påvirkes væsentligt og bliver tilfredsstillende håndteret med efterbehandlingsplanen. Samlet set vurderes det, at projektet hverken på baggrund af dimension, placering eller karakter vil give anledning til væsentlige påvirkninger af miljøet.

2. Indvinding

1. Indvinding af råstoffer kan finde sted inden for det på kortbilag 2 viste "ansøgte område".
2. Gravningen skal foregå i de etaper, som er beskrevet i Bilag B.
3. Indvindingen skal tilrettelægges på en sådan måde, at skråningerne er stabile, og ikke frembyder fare for nedskridning/nedstyrtning
4. Der må højst indvindes 5.000 m³ råstoffer om året, heraf intet under grundvandsspejlet.
5. Råstofferne skal oparbejdes bedst muligt i forhold til deres kvalitet.
6. Der må indvindes ned til kote 78.

3. Efterbehandlingsplan

Arealet efterbehandles til naturformål og skal ske ud fra efterbehandlingsplanen i Bilag B.

Efterbehandlingen skal foretages løbende, sådan at der ikke på noget tidspunkt er mere end 1 ha åben grav. Senest 1 år efter at indvindingsretten er udløbet, skal efterbehandlingen være fuldført, og alt teknisk materiel og maskiner m.v. skal være fjernet. Pligten til at færdiggøre efterbehandlingen indtræder, hvis indvindingen har ligget stille i 3 år, og omgående hvis tilladelsen bliver kaldt tilbage, medmindre virksomheden har en særlig aftale med Center for Natur, Miljø og Fritid om en længere frist.

Når efterbehandlingen er slut, skal alle eventuelle bygninger, produktionsanlæg og installationer fjernes fra arealerne. Tilsvarende skal evt. anvendt bundsikringsmateriale graves op af arbejdsveje m.v. og fjernes fra arealerne og eventuelle overjordsdepoter og støjvolde skal være fjernet helt. Herefter orienteres Center for Natur, Miljø og Fritid.

Umiddelbart efter afsluttet efterbehandling skal virksomheden kontakte tilsynsmyndigheden og aftale en besigtigelse med henblik på godkendelse af efterbehandlingen. Eventuelle mangler skal udbedres inden for en tidsfrist fastsat af tilsynsmyndigheden.

Hvis virksomheden ikke efterbehandler, som der er pligt til, kan Center for Natur, Miljø og Fritid påbyde firmaet at få arbejdet gjort. Sker dette ikke kan kommunen lade påbudte foranstaltninger udføre arbejdet for den ansvarliges regning (jf. råstoflovens §§ 31, 33).

Center for Natur, Miljø og Fritid foranlediger at vilkår om efterbehandling m.v. tinglyses på ejendommen for indvinders regning.

4. Overjord og muld

1. Afrømmet overjord og muld deponeres inden for det ”ansøgte område” angivet på kortbilag 2 med henblik på senere anvendelse til efterbehandling. Depotet skal fjernes i forbindelse med efterbehandlingen.
2. Muld og råjord skal opbevares i adskilte depoter.
3. Midlertidige depoter af jord med indhold af humus f.eks. muld, tørvejord og lignende, må ikke overstige 2 m i højden, for at bibeholde mest muligt af den biologiske værdi samt hindre uheldige nedbrydningsprocesser med forureningsrisiko til følge.
4. Jord med humus må ved efterbehandlingen, ikke tildækkes af andre jordarter, placeres under grundvandsspejlet eller nærmere end 20 m. fra bredden af evt søer/vandhuller. Dette så der ikke opstår risiko for forurening af grundvandet på grund af nedbrydning af organisk materiale.
5. Jordlagene skal opbygges således, at jorden giver de bedste betingelser for plantevækst.

5. Sikkerhedsstillelse

Center for Natur, Miljø og Fritid skal have sikkerhed i form af en garanti fra et pengeinstitut eller kautionsforsikring. Sikkerhedens størrelse kan først beregnes af regionskommunen, når en grave- og efterbehandlingsplan er godkendt. Indvinding kan først påbegyndes når en sikkerhedsstillelse er stillet som garanti.

Garantien fra pengeinstitut eller kautionsforsikring skal være i form af depositum, bankgaranti, kautionsforsikring eller lignende. Sikkerheden må ikke være tidsbegrænset. Sikkerheden vil ikke blive frigivet af regionskommunen, før efterbehandlingsarbejdet er tilendebragt og godkendt.

Garantiens størrelse, som bliver beregnet af Center for Natur, Miljø og Fritid efter at grave- og efterbehandlingsplanen er godkendt, er et overslag over, hvad det vil koste at lade efterbehandlingsarbejderne udføre af en fremmed entreprenør.

Pengeinstitut eller kautionsforsikring skal pristalsregulere garantien automatisk en gang om året med Danmarks Statistiks pristal for jordarbejder m.v. og med den aktuelle dato som udgangspunkt af hovedstolen og opsummeringen af de enkelte års tillæg. Som alternativ til en årlig pristalsregulering kan den sammenlagte regulering over tilladelsens 10-årige løbetid, tillagt det år der forventes at blive anvendt herefter til efterbehandlingen, altså i alt 11 år, tillægges garantibeløbet. Valget imellem disse to muligheder aftales imellem indvinder og Center for Natur, Miljø og Fritid, inden beløbet deponeres.

Center for Natur, Miljø og Fritid kan til enhver tid ændre garantiens størrelse, hvis forudsætningerne for beregningen ændres.

6. Omfanget af retten til at indvinde

Området hvor indvindingen m.v. må ske er på ca. 5,4 ha. og fremgår af det ”ansøgte område” på kortbilag 2.

Tilladelsen gælder indvinding af granit.

Indvinding af andre råstoffer eller større mængder end angivet i tilladelsen, skal anmeldes til Center for Natur, Miljø og Fritid (jf. råstoflovens § 9 stk.2). Anmeldelsen skal ske senest 4 uger efter, at den nye indvinding er startet, og vilkårene i nærværende tilladelse skal fortsat overholdes. Derefter har Center for Natur, Miljø og Fritid inden for de næste 4 uger mulighed for at forbyde den nye indvinding eller stille ændrede vilkår på grund af den ændrede indvinding.

Indvinding andre steder på ejendommen, end det areal som tilladelsen omfatter, kræver en ny tilladelse efter råstofloven².

² LBK nr. 124 af 26/01/2017 Bekendtgørelse af lov om råstoffer

7. Afstandskrav

Uden for det ”ansøgte område” (kortbilag 2) må der ikke rømmes muld og overjord, ligesom der ikke må etableres depoter eller lagerbunker. Dette vil være at betragte som en udvidelse af det eksisterende grave- og arbejdsområde og kræve en ny tilladelse efter råstofloven.

Der må ikke rømmes muld og overjord af eller graves tættere naboskel end 10 meter. Skrænter må ikke medføre en risiko for skred, der kan påvirke naboejendomme.

8. Adgangsveje og interne veje

Trafikken til indvindingsområdet skal foregå via eksisterende markvej syd for Helletsgård til Klinteby Kirkevej. Adgangsvejen er markeret på kortbilag 2.

I opbygning af interne veje og/eller pladser, må der ikke anvendes asfaltprodukter, eller andre produkter, som kan medføre en forureningsrisiko.

Vejen skal holdes i en fornuftig stand og der skal vandes efter behov, så unødige støjgener og støvudvikling begrænses mest muligt. Se i øvrigt afsnit 12, 13 og 14 om støj og støv.

Trafik på offentlig vej hører ikke ind under råstofmyndighedens administrationsområde, og er derfor ikke noget, som kan justeres yderligere igennem en tilladelse efter råstofloven.

I tilfælde af at stenbruddet bliver misbrugt af fremmede personer f.eks. til deponering af affald, terrænkørsel mm, kan tilsynsmyndigheden forlange, at der skal opsættes bom eller kæde, der skal holdes aflåst udenfor arbejdstid. Eventuel skiltning til virksomheden skal ske i overensstemmelse med de til enhver tid gældende regler for skiltning i det åbne land.

9. Brændstoftanke

Der gives tilladelse til, at der i forbindelse med brydningsperioder kan opstilles en mobil brændstoftank på 2.500 liter med spildbakke efter gældende lovgivning.

10. Faciliteter i bruddet

Mandskabsskurvogn må opstilles indenfor det ”ansøgte område” på kortbilag 2. Husspildvand fra mandskabsskurvogn skal udledes til nedgravet tømmetank.

11. Kemiske midler

Der må hverken under eller efter råstofgravningen bruges kemiske midler i råstofgraven, f.eks. til at bekæmpe planter, støv eller andet.

12. Driftstid

Gravemaskiner, transportanlæg og oparbejdningsanlæg

Mandag til fredag: 07:00 – 18:00

Lørdage: 07:00 – 14:00

Udlevering og læsning, herunder kørsel inden for virksomhedens område

Mandag til fredag: 07:0 – 18:00

Lørdage: 07:00 – 14:00

Sprængning af klippevæg (storsprængninger) i bruddet må ikke finde sted på lørdage.

Sprængning af klippevæg (storsprængninger) tilstræbes foretaget på faste ugedage og på tidspunkter, hvor støjen generer naboer mindst muligt. Der skal føres journal over samtlige storsprængninger. Mindre sprængninger for at neddele blokkene skal af støjmæssige årsager ske i selve bruddet. Sprængninger skal udføres i overensstemmelse med virksomhedens sprængningsinstruks.

13. Støj og støjdæpende foranstaltninger

Råstofgravens eksterne støjniveau (ved nærmeste boligers udendørs opholdsarealer, gårdspladser o. lign.) – målt efter retningslinjerne i Miljøstyrelsens vejledninger nummer 6/1984 eller beregnet efter retningslinjerne i Miljøstyrelsens vejledning nummer 5/1993 – og angivet som det ækvivalente, korregerede lydniveau i dB (A), må ikke overstige grænseværdierne, som fremgår af Tabel 1.

Mandag-fredag kl. 07.00-18.00 lørdag kl. 07.00-14.00	Mandag-fredag kl. 18.00-22.00 Lørdag kl. 14.00-22.00 Søn- og helligdage kl. 07-22	Alle dage kl. 22.00-07.00
55 dB (A)	45 dB (A)	40 dB (A)

Tabel 1 Grænseværdier for ekstern støj fra virksomheder i det åbne land.

Maksimalværdien af støjniveauet i driftsperioderne er således på 55 dB(A).

J.f. vejledningen fra miljøstyrelsen om ekstern støj fra virksomheder, skal grænseværdien for dagperioden kl 07.00 – 18.00 overholdes indenfor det mest støjbelastede tidsrum på 8 timer.

Såfremt der fremkommer klager over støjgener fra virksomheden, eller tilsynsmyndigheden af anden grund finder det nødvendigt, skal virksomheden på tilsynsmyndighedens forlangende lade udføre målinger eller beregninger af støjniveauet efter de retningslinjer, som er angivet i ovennævnte vejledning fra Miljøstyrelsen. Alle udgifter hertil afholdes af virksomheden. Målingerne eller beregningerne skal foretages af et firma, der enten er autoriseret til det eller godkendt af tilsynsmyndigheden. Center for Natur, Miljø og Fritid kan normalt højst kræve sådanne målinger eller beregninger udført en gang årligt. Der kan dog være behov for opfølgende målinger eller beregninger, for at sikre at eventuelle afbødende foranstaltninger har haft den tiltænkte støjreducerende effekt.

Målingerne eller beregningerne skal ske efter den senest udgivne vejledning fra Miljøstyrelsen. Det skal aftales med Center for Natur, Miljø og Fritid, hvor der skal måles.

Hvis målingerne eller beregningerne viser, at støjen er højere end tilladt, skal virksomheden sørge for, at der bliver gjort noget for at dæmpe støjen. Nye målinger eller beregninger skal kunne bevise, at støjen derefter ligger inden for det tilladte.

14. Lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer

Driften af virksomheden må ikke medføre, at den målte værdi af virksomhedens bidrag til lavfrekvent støj og infralyd, målt indendørs i de berørte bygninger, overstiger følgende grænser:

Anvendelse	A-vægtet lydtrykniveau (10-160 Hz), dB	G-vægtet infralydniveau dB
Beboelsesrum, herunder i børneinst. og lign.		
Aften/nat (kl. 18-07)	20	85
Dag (kl. 07-18)	25	85
Kontorer, undervisningslokaler og andre lignende støjfølsomme rum	30	85
Øvrige rum i virksomheder	35	90

Tabel 2 Grænseværdier for lavfrekvent støj og infralyd (dB re 20 Pa). Grænseværdierne gælder for ækvivalentniveauet over et måletidsrum på 10 minutter, hvor støjen er kraftigst. I tilfælde, hvor støjen er impulsagtig reduceres de anførte grænser med 5 dB

Driften af virksomheden må ikke medføre, at udsendelse af vibrationer, målt som accelerationsniveau indendørs i de berørte bygninger, overstiger følgende grænser:

Anvendelse	Vægtet accelerationsniveau Law i dB
Boliger i boligområder (hele døgnet)	75
Boliger i blandet bolig/erhvervsområde kl. 18-07	75
Børneinstitutioner og lignende	75
Boliger i blandet bolig/erhvervsområde kl. 07-18	80
Kontorer, undervisningslokaler, og lign.	80
Erhvervsbebyggelse	85

Tabel 3 Grænseværdier for vibrationer, dB re 10⁻⁶ m/s². Grænseværdierne gælder for det maksimale KB-vægtede accelerationsniveau med tidsvægtning S.

Note: For kontorer og tilsvarende lokaler, hvor der foregår følsomme aktiviteter i virksomheder, gælder grænseværdien Law = 80 dB.

Såfremt der fremkommer klager over støjgener fra virksomheden, eller tilsynsmyndigheden af anden grund finder det nødvendigt, skal virksomheden på tilsynsmyndighedens forlangende lade udføre målinger eller beregninger af støjniveauet efter de retningslinjer, som er angivet i afsnit 3 (lavfrekvent støj og infralyd) og 4 (vibrationer) i "Orientering fra Miljøstyrelsen", nr. 9, 1997 om lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer i eksternt miljø. Målingerne eller beregningerne foretages af et firma, der enten er autoriseret til det eller godkendt af tilsynsmyndigheden. Skriftlig rapport over målinger og beregninger fremsendes til tilsynsmyndigheden. Alle udgifter hertil afholdes af virksomheden. Målinger eller beregninger udføres normalt højst en gang om året. Hvis målingerne viser, at den lavfrekvente støj, infralyd eller vibrationerne er for store, skal de dæmpes. Derefter skal der laves nye målinger, som dokumenterer, at grænseværdierne nu overholdes.

Grænseværdierne for lavfrekvent støj og infralyd i tabel 2 anses for overholdt, når et konkret måleresultat, uden tillæg eller fradrag for målingens ubestemthed, er lig med eller under den pågældende grænse.

Grænseværdierne for vibrationer i tabel 3 anses for overholdt, når et konkret måleresultat ikke overskrider den pågældende grænse.

15. Støv

Driften af virksomheden må ikke medføre støvgener uden for indvindingsområdet. Hvis det sker, skal der gøres noget for at forhindre støvet fra graven såvel som fra tilkørselsvejen i at opstå eller brede sig. Dette kan f.eks. ske ved vanding af interne veje og tilkørselsvej, depoter/lagerbunker og gravefronter mv.

Såfremt der fremkommer klager over støvgener fra virksomheden, eller tilsynsmyndigheden af anden grund finder det nødvendigt, skal virksomheden på tilsynsmyndighedens forlangende få mængden af støv fra arbejdspladsen målt af et firma, der er autoriseret til det, eller som Center for Natur, Miljø og Fritid har godkendt. Støv til gene udløser vandingspligt

16. Råstofkvalitet

Virksomheden har, i henhold til gældende version af Råstofplan for Bornholm, pligt til at oparbejde råstofmaterialerne i overensstemmelse med materialets optimale muligheder i forhold til deres kvalitet.

17. Affald

Råstofgraven må ikke bruges til at opbevare fyld, affald eller andet, der ikke stammer fra graven.

Det affald, der kommer fra driften af råstofgraven, skal samles sammen og fjernes efter de regler, der gælder i Bornholms Regionskommune.

18. Tilsyn

Bornholms Regionskommune, Center for Natur, Miljø og Fritid skal, jf. råstoflovens § 31, stk. 1, føre tilsyn med indvindingen. Efter loven har regionskommunens medarbejdere adgang til området uden retskendelse for at se, om virksomheden overholder lovene og de vilkår, der er stillet.

Virksomheden har pligt til at rette sig efter de anvisninger, den tilsynsførende meddeler.

19. Inddragelse af tilladelse

Center for Natur, Miljø og Fritid kan efter loven kalde en tilladelse tilbage i tilfælde af, at virksomheden groft eller gentagende gange overtræder vilkår eller lovene i øvrigt. Tilladelsen bortfalder ligeledes, medmindre andet fremgår af tilladelsens vilkår, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år (jf. råstoflovens § 10 stk. 7).

20. Konkurs m.v.

Hvis indvinderens virksomhed går konkurs, i betalingsstandsning eller lignende, har såvel indvinderen som ejendommens ejer pligt til at give Center for Natur, Miljø og Fritid besked herom.

21. Ejer- og brugerforhold

Center for Natur, Miljø og Fritid skal altid holdes underrettet om, hvem der ejer det område, indvindingen sker på.

Center for Natur, Miljø og Fritid skal altid holdes underrettet om, hvem der står for indvindingen.

En eventuel ny indvinder skal overholde vilkår og retningslinjer m.v. i nærværende tilladelse, samt følge den eksisterende grave- og efterbehandlingsplan eller fremkomme med forslag til en ny plan, som Center for Natur, Miljø og Fritid skal godkende.

22. Indberetning af indvundne mængder, råstofafgift og -undersøgelser

Virksomheden har hvert år pligt til at indberette til Center for Natur, Miljø og Fritid om arbejdet med indvindingen, herunder hvilke materialer og hvor meget der er indvundet. Virksomheden skal lave en indberetning for hver råstofgrav. Oplysningerne videregives til Danmarks Statistik.

Virksomheden skal betale en afgift til staten for hver m³, der indvindes. Afgiften opkræves af Skat.

Inden tre måneder efter eventuelle borer m.v. efter råstoffer i jorden skal resultaterne indberettes til De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS).

23. Fortidsminder

Beskyttede jord- og stendiger i området må ikke fjernes, tildækkes eller beskadiges. Bornholms Museum skal informeres senest 4 uger inden der afgræves muld og overjord med henblik på aftale om evt. arkæologiske forundersøgelser. Bornholms Museum skal underrettes ved fund af arkæologisk betydning.

24. Naturmæssige forhold

Området ligger inden for et Natura 2000-område. Kommunen har derfor udarbejdet en vurdering af påvirkningen på natura 2000-området (Bilag C). Sammenfatningen kan læses i redegørelsen af denne tilladelse.

25. Drikkevandsforhold

Der er hverken drikkevands- eller grundvandsinteresser i området. Der er §3 søer lige syd og øst for areal for tilladelsen. Kvaliteten af vandet i disse søer må ikke kompromitteres som følge af råstofindvinding.

Der må ikke indvindes granit under grundvandsspejl.

26. Overfladevand

Der skal etableres et bundfældningsbassin i henhold til planen skitseret i Bilag B. Dette for at forhindre støv/materiale i at blive udledt til de nærliggende §3-søer i området.

27. Offentliggørelse og klagegang

Fristen for klage er 14 april 2019. Tilladelsen offentliggøres på regionskommunens hjemmeside.

Hvis du ønsker at klage over råstoftilladelsen eller VVM-afgørelsen, skal du klage til den myndighed, der har truffet afgørelsen (1. instans), ved anvendelse af digital selvbetjening (Klageportalen, der findes på www.borger.dk og www.virk.dk). Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening.

Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk - typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Klagen skal være skriftlig og skal så vidt muligt angive, på hvilke punkter den påklagede afgørelse anses for urigtig eller mangelfuld.

Klagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der indgives uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Eventuel fritagelse for brug af Klageportalen forudsætter, at klager indsender en begrundet anmodning herom til den myndighed, der har truffet den påklagede afgørelse (1. instans). Denne myndighed videresender herefter anmodningen til klagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Gebyr

For behandling af klager, der indbringes for nævnet, herunder anmodninger om genoptagelse, betaler klager et gebyr. Gebyrets størrelse differentieres, alt efter om klager er en borger eller en virksomhed/organisation.

Indgives flere klager over samme afgørelse, opkræves der et gebyr for hver selvstændig klageskrivelse.

Hvis flere klageberettigede indgiver en samlet klage, betales ét klagegebyr. Hvis blot en af klagerne er en virksomhed, en organisation eller en offentlig myndighed opkræves gebyrsatsen gældende for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved giroindbetaling. Gebyr skal indbetales inden for en fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Gebyret tilbagebetales, hvis:

- 1) Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves
- 2) Klageren får helt eller delvist medhold i klagen
- 3) Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi, klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnet kompetence.

Nævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. For yderligere information henvises der til Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside, nmkn.dk.

Klage efter Råstofloven

Tilladelsen er givet efter §§ 7 og 10 i råstofloven³. Afgørelsens adressat samt alle, der må antages at have en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, kan klage over tilladelsen efter råstofloven. Eventuelle klager behandles af Miljø- og Fødevareklagenævnet efter reglerne i råstofloven.

Klageberettigede er:

- adressaten for afgørelsen
- offentlige myndigheder
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser
- enhver med individuel væsentlig interesse i afgørelsen

En klage over råstoftilladelsen har opsættende virkning, og eventuelt indkomne klager skal være færdigbehandlet ved Miljø- og Fødevareklagenævnet, eller den opsættende virkning skal være ophævet, inden tilladelsen kan udnyttes.

Klage efter Miljøvurderingsloven

Vurderingen af påvirkningen af miljøet er foretaget efter §21 i VVM-bekendtgørelsen⁴. Enhver med retlig interesse i sagens udfald kan klage over afgørelsen efter planloven (VVM-screeningen), for så vidt angår retlige spørgsmål. Klagen stiles til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klageberettigede er:

- adressaten for afgørelsen
- ejeren(e) af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- offentlige myndigheder
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser
- enhver med individuel væsentlig interesse i afgørelsen

³ LBK nr. 124 af 26/01/2017 Bekendtgørelse af lov om råstoffer

⁴ Lovbek. nr. 448 af 10. maj 2017 (VVM bekendtgørelsen)

En klage over VVM-afgørelsen har som udgangspunkt ikke opsættende virkning. Miljø- og Fødevareklagenævnet kan dog ved rettidig klage beslutte, at en meddelt tilladelse ikke må udnyttes, før klagen er færdigbehandlet.

Søgsmål

Hvis det ønskes at indbringe afgørelsen for domstolene, skal dette i så fald ske inden 6 måneder efter, at denne tilladelse er offentliggjort på Bornholms Regionskommunes hjemmeside.

Redegørelse

1.	Ansøgningen	12
2.	Planforhold og områdets karakter	12
3.	Forhold til vandindvindingsinteresser, grundvandsbeskyttelse og overfladevandsbeskyttelse	13
4.	Forhold vedrørende naturværdierne	13
5.	Fredninger	13
6.	Beregning af sikkerhedsstillelse	13
7.	Proces og høring	13
8.	Orientering om den endelige afgørelse	14
9.	Bilag	14

I det følgende redegøres nærmere for baggrunden for og relevante forhold knyttet til denne råstoftilladelse.

1. Ansøgningen

Ansøger har ansøgt om tilladelse til at indvinde indtil 5.000 m³ granit pr. år. Graveområdet udgør ca. 5,4 ha af del af matr. nr. 149az, Hovedejerslav Ibsker. Der søges om fornyet tilladelse på samme vilkår som tidligere tilladelse – dog med de to ændringer at der ansøges om tilladelse til brydning på et areal på ca. 5,4 hektar samt til ca. 30 meter under terræn (dog ikke dybere end kote +78 som svarer til niveauet ved indkørsel til bruddet). Tidligere tilladelse tillod indvinding på et ca. 3,7 ha stort areal samt til 20 meter under terræn.

Der er ansøgt om driftstider:

Gravemaskiner, transportanlæg og oparbejdningsanlæg

Mandag til fredag: 07:00 – 18:00

Lørdage: 07:00 – 14:00

Udlevering og læsning, herunder kørsel inden for virksomhedens område

Mandag til fredag: 07:0 – 18:00

Lørdage: 07:00 – 14:00

Sprængning af klippevæg (storsprængninger) i bruddet må ikke finde sted på lørdage.

Aktiviteten i granitbruddet kan være meget vekslende. Mandskabsskurvogn indlejes under arbejdsperioder og opstilles i graveområdet. Husspildvand fra mandskabsskurvogn udledes til nedgravet tømmetank. Tanken tømmes i forbindelse med arbejdsperioder af slamsuger og øvrigt affald bringes til Zurface's stenbrud ved Klippeløkken hvorfra det bortskaffes i henhold til affaldsregulativ.

2. Planforhold og områdets karakter

Det ansøgte areal er i Råstofplan for Bornholm 2016 udlagt som indvindingsområde. Området er ligget i et Natura 2000-område, som der er redegjort for ikke bliver påvirket væsentligt, som følge af aktiviteten.

Langt hovedparten af det område som vil blive aktivt arbejdsområde fremstår i dag som aktivt stenbrud med ca 10 til 15 meter høje klippevægge og med oplag af råblokke og ros fra tidligere brydningsaktivitet langs kørevejen ind i bruddet. Bunden af det senest aktive brydningsområde findes i ca. kote +90 til +95 (DVR 90).

Mod nordøst ligger et område som i daglig tale benævnes "Det gamle brud" hvor tidligere brydning har sænket terrænet til ca. kote +92 til +100 (DVR90). Det gamle brud fremstår med irregulære og visse steder trappelignende klippesider.

Der samler sig ikke vand i hverken det gamle brud eller i det senest aktive brud, idet afstrømning af regn/overfladevand sker mod sydøst til eksisterende vandhuller.

Der er pt. ikke placeret nogen afmærkning af kanten ovenfor stenbruddet idet der er tale om et privat eget areal uden offentlig adgang.

Der findes en vandresti (Helletsgårdsstien) langs den sydlige kant af det nuværende stenbrud. Såfremt det i forbindelse med råstofindvindingen bliver nødvendigt at omlægge stien, vil BRK blive kontaktet med henblik på en dialog omkring dette.

3. Forhold til vandindvindingsinteresser, grundvandsbeskyttelse og overfladevandsbeskyttelse

Regnvand der falder i bruddet løber - pga. geometrien i brydningen - ud af bruddet mod søen syd for. Det formodes at mængden af vand og vandets kvalitet er det samme, som det ville være hvis stenbruddet ikke var der. Vandkvaliteten i den pågældende sø/vandhul forringes derfor ikke, som følge af dette vandflow.

Kommunen har haft bemærkninger til strømningsveje af overfladevand. I den forbindelse er indvinder og kommunen blevet enige om en løsning, hvor bundfældningsbassin etableres, så støv/materiale ikke udledes til de tilstødende søer i området. Planen kan læses i Bilag B.

4. Forhold vedrørende naturværdierne

Råstofindvindingen er placeret indenfor et Natura 2000-område. I henhold til habitatbekendtgørelsen foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt samt om projektet påvirker yngle- eller rasteområder for dyrearter eller ødelægger plantearter på habitatdirektivets Bilag IV. Redegørelsen kan læses i bilag C.

Alle indsamlede informationer om arter og naturtyper på udpegningsgrundlag for EU-Habitatområde H162: Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne og EF-Fuglebeskyttelsesområde F80 Almindingen, tyder på, at den ansøgte brydningsaktivitet ikke vil påvirke levevilkår eller bevaringsstatus for arter og naturtyper væsentligt.

5. Fredninger

Der er ingen fredede fortidsminder eller andre fredninger i nærheden af det ansøgte område og det ansøgte område ligger ikke inden for et kulturarvsareal af national betydning. Bornholms Museum er hørt og har ingen bemærkninger.

6. Beregning af sikkerhedsstillelse

Når Bornholms Regionskommune, Center for Natur, Miljø og Fritid har godkendt efterbehandlingsplanen, skal indvinder stille bankgaranti som sikkerhed for at området kan efterbehandles som planlagt efter endt indvinding. Beløbets størrelse vil blive beregnet af Center for Natur, Miljø og Fritid ud fra et kvalificeret skøn over omkostningerne ved efterbehandlingen. Beløbet afhænger bl.a. af størrelsen af det åbne indvindingsområde samt indvindingsmetode m.v. Beløbet skal indeksreguleres som beskrevet i tilladelsesafsnittet. I tilfælde af ændring af grave- og efterbehandlingsplanen, kan der opstå et behov for justering af sikkerhedsstillelsen, som i givet fald vil blive beregnet på ny og reguleret i forhold til de faktiske forhold.

7. Proces og høring

I forbindelse med behandlingen af ansøgningen er der udført en høring.

Forhøring

Ansøgning og kortbilag var sendt i høring fra d. 25. juni – 26. juli 2018, hvor materialet var offentliggjort på regionskommunens hjemmeside og sendt til borgere indenfor 300 meters afstand af graveområdet, samt Indvinder, Bornholms Museum, Naturstyrelsen Bornholm, Miljøstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening Bornholm, Dansk Ornitologisk Forening Bornholm, Dansk Botanisk Forening, Friluftsrådet Bornholm, Kulturstyrelsen, TDC og Bornholms Energi og Forsyning.

Kommunen modtog henvendelse fra:

TDC: Eventuelle ledningsomlægninger i forbindelse med tilladelse til/udvinding af råstofferne, vil blive anset som betalbare.

Partshøring af udkast til råstoftilladelse

Da BRK udelukkende modtog bemærkninger fra TDC ved høringen, vurderes det, at indvinder og TDC er eneste parter i sagen angående råstoftilladelsen. Disse parter er således blevet partshørt mht. udkast til råstoftilladelsen.

Kun råstofkonsulenten v/Heidi Ritterbusch (heidiritterbusch@gmail.com) – indvinders rådgiver - havde kommentarer til tilladelsens udformning og indhold.

8. Orientering om den endelige afgørelse

Den endelige tilladelse er sendt til:

Zurface Rettigheder (ter@zurface.dk) – Indvinder

Råstofkonsulenten v/Heidi Ritterbusch (heidiritterbusch@gmail.com) – Indvinders rådgiver

Orienteringsmail med henvisning til regionskommunens hjemmeside er sendt til:

Zurface Rettigheder (ter@zurface.dk) – Indvinder

Heidi Ritterbusch (heidiritterbusch@gmail.com) – Indvinders rådgiver

Bornholms Museum (fon@bornholmsmuseer.dk)

Naturstyrelsen Bornholm (bon@nst.dk)

Danmarks Naturfredningsforening Bornholm (bornholm@dn.dk)

Dansk Ornitologisk Forening Bornholm (bornholm@dof.dk)

Friluftsrådet Bornholm (posttilkurt@gmail.com)

Kulturstyrelsen (post@kulturstyrelsen.dk)

TDC (tdckabel@tdc.dk)

Bornholms Energi og Forsyning (beof@beof.dk)

Dansk Botanisk Forening (nbu@snm.ku.dk)

SKAT (myndighed@skat.dk)

Miljøstyrelsen (mst@mst.dk)

9. Bilag

Kortbilag 1: Oversigtskort, der samtidig viser råstofplanens indvindingsområde

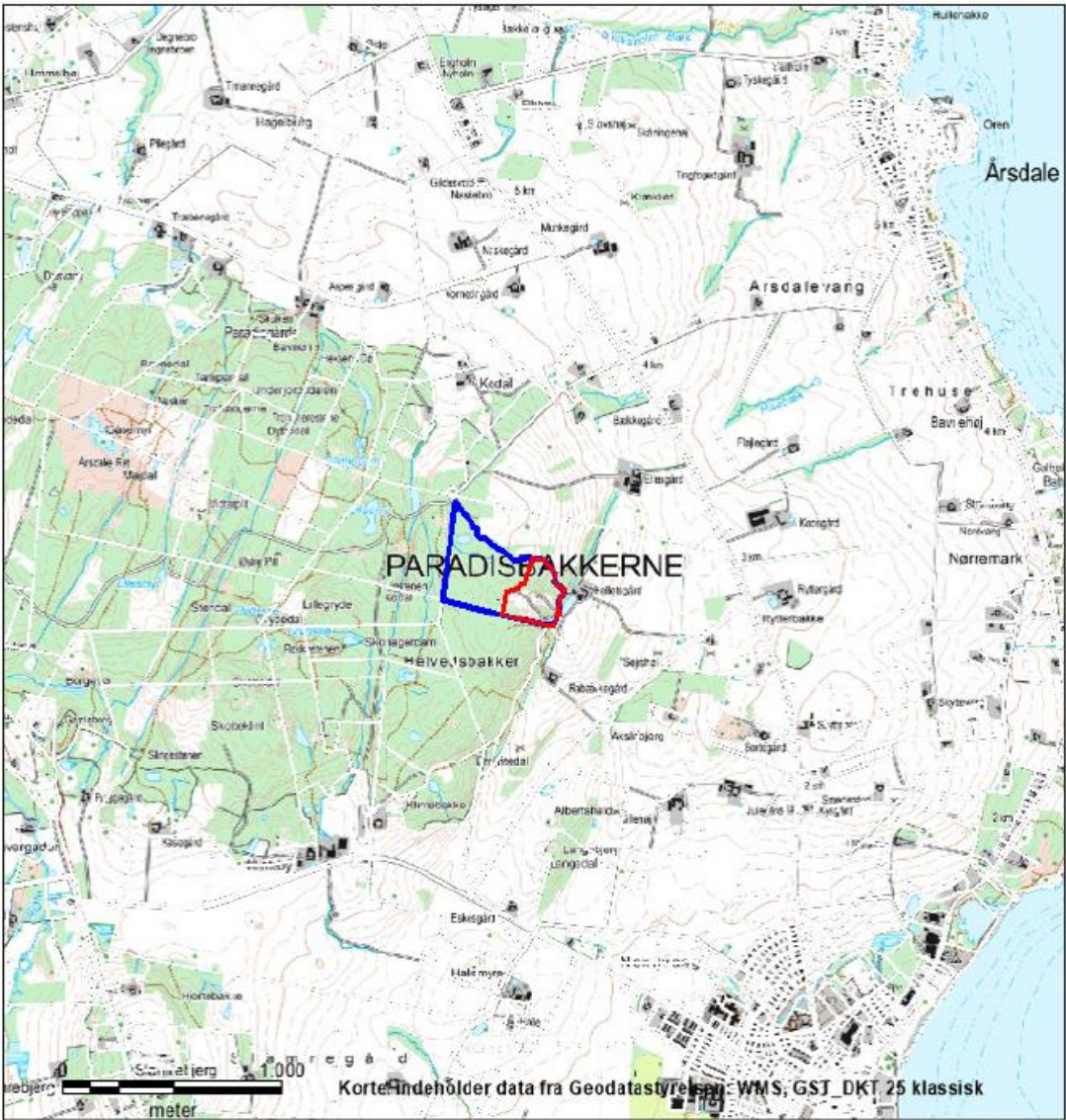
Kortbilag 2: Graveområde

Bilag A: Afgørelse om ikke-VVM-pligt

Bilag B: Grave- og efterbehandlingsplan

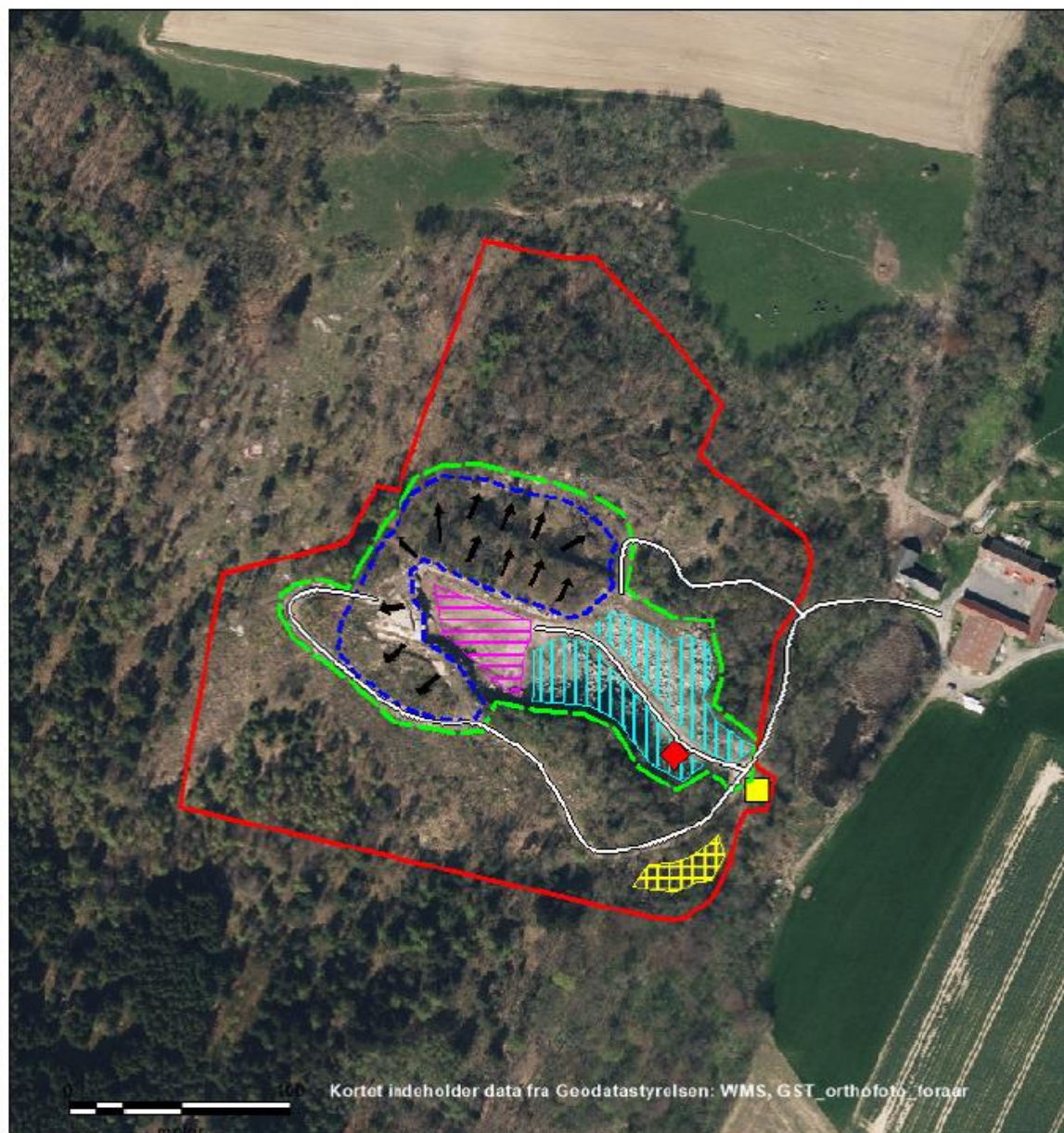
Bilag C: Natura 2000-redegørelse

Kortbilag 1: Oversigtskort



Signaturforklaring Ansøgt område Ejendommens grænser	Oversigtskort i målforhold ca. 1:25.000 Ansøgning om tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding (granitbrydning) Råstofgraveområde 3.8 Helletsgård

Kortbilag 2: Detaljekort



Signaturforklaring	
	Ansøgt område
	Mandskabeskur og tømmetank
◆	Brændstoftank og kompressor
	Interne køreveje
	Aktivt arbejdsområde - 1,5 til 2,0 ha
	Oplag af ros og blokke
	Arbejdsområde for blokke
	Overjordstip
	Aktivt brydningsområde 2018-2028 a 0,7 ha samt retning for indvinding

Detaljekort i målforhold ca. 1:2.500
 Ansøgning om tilladelse til erhvervsmæssig
 råstofindvinding (granitbrydning)

Råstofgraveområde 3.8 Hellestsgård

Bilag A

Afgørelse om ikke VVM-pligt i forbindelse med tilladelse til indvinding af granit på del af matr. nr. 149az, Hovedejerslav Ibsker, Bornholms Regionskommune

Zurface Rettigheder har den 6. marts 2018 søgt Bornholms Regionskommune om fortsat tilladelse til indvinding af granit på et ca. 5,4 ha stort areal med ovennævnte beliggenhed.

Råstofindvinding er omfattet af bilag 2 til [Bekendtgørelse nr. 485 af 10/05/2017 Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter \(VVM\)](#). Dette betyder, at regionskommunen skal vurdere, om indvindingen medfører pligt til udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport.

Afgørelse

Bornholms Regionskommune har foretaget en vurdering af, om projektet må antages at kunne få en væsentlig indvirkning på miljøet (VVM-pligt). Bornholms Regionskommune har på baggrund af VVM-anmeldelsen og bilag 6 i Bekendtgørelse nr. 485 af 10/05/2017 Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) vurderet, at projektet ikke er VVM-pligtigt. Dvs. at det er muligt at indvinde granit i graveområdet uden at udarbejde en miljøkonsekvensvurdering.

I afgørelsen lægges vægt på at miljøpåvirkningens omfang, hverken på baggrund af dimension, placering eller karakter, vil give anledning til væsentlige påvirkninger på miljøet. Projektet bryder ej heller med den planlagte anvendelse for området og i øvrigt.

Baggrund for afgørelse

Afgørelsen er truffet efter VVM-bekendtgørelsens § 21, stk. 1 og 2:

”§ 21. Myndigheden, jf. § 17, træffer på grundlag af bygherrens ansøgning, jf. § 19, afgørelse om, hvorvidt et projekt omfattet af bilag 2 er omfattet af krav om miljøvurdering og tilladelse. Ved vurderingen skal myndigheden tage hensyn til kriterierne i bilag 6. Afgørelsen skal endvidere tage hensyn til resultaterne af foreløbig kontrol eller vurderinger af indvirkningen på miljøet, der er foretaget i medfør af EU-lovgivningen.

Stk. 2. Afgørelsen skal begrundes med hovedårsagerne til afgørelsen og henvisning til de i bilag 6 opførte relevante kriterier. Begrundelsen for en afgørelse om, at et projekt ikke er omfattet af krav om miljøvurdering, skal endvidere anføre særkender ved projektet eller anføre, hvilke foranstaltninger der påtænkes truffet for at undgå eller forebygge, hvad der ellers kunne have været væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, hvis bygherren har fremlagt en beskrivelse efter § 19, stk. 2.”

Jf. vejledning om VVM i planloven er screening for VVM pligt bl.a. beskrevet således:

”(…) en foreløbig vurdering af, hvorvidt en væsentlig påvirkning på miljøet er påregnelig. Den skal foretages hurtigt og hovedsageligt på grundlag af allerede foreliggende oplysninger og almene erfaringer. Viden fra gennemførte undersøgelser af væsentlig betydning for afgørelsen må ikke tilsidesættes. For anlæg, der tænkes placeret i eller i nærheden af områder med særlige interesser eller sårbare områder, kan det være væsentligt, at der foreligger det fornødne grundlag for en vurdering af, hvordan disse vil blive berørt”.

og

”(…) anlægsprojekt opført på bilag 2 ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på miljøet forudsat, at det kan anlægges og drives i overensstemmelse med gældende lovgivning og overholder gældende og vejledende grænseværdier. Det er derfor normalt kun i de tilfælde, hvor den konkrete placering i forhold til omgivelserne - det vil sige påvirkningen på og påvirkningen fra omgivelserne - kan give anledning til væsentlig miljøpåvirkning på et eller flere punkter, at et sådant anlægsprojekt bliver VVM-pligtigt. Den kumulative effekt indgår i denne vurdering. Det spiller også ind, hvor stor usikkerhed der er om en eventuel miljøpåvirkning på grund af manglende oplysninger, selv om screeningen ikke skal være en tilbundsående undersøgelse. Screeningens giver ikke, som ved VVM-pligt, hjemmel til, at myndigheden kan afkræve bygherren yderligere oplysninger eller undersøgelser.

Den konkrete vurdering af miljøpåvirkningerne fra et anlæg skal blandt andet også vurderes i forhold til påvirkningens omfang, varighed, hyppighed, sandsynlighed og reversibilitet, og om en eventuel miljøpåvirkning set på denne baggrund må vurderes at være væsentlig.”

Projektet

Det ansøgte areal er privat ejet. Indvinder er Zurface Rettigheder.

Der søges om fornyet tilladelse (der har været indvundet råstoffer i området igennem 100 år) på samme vilkår som tidligere – dog med de to ændringer at der ansøges om tilladelse til brydning på et areal på ca. 5,4 hektar samt til ca. 30 meter under terræn (dog ikke dybere end kote +78 som svarer til niveauet ved indkørsel til bruddet). Tidligere tilladelse tillod indvinding på et ca. 3,7 ha stort areal samt til 20 meter under terræn.

Der gives tilladelse til en årlig indvindingsmængde på maksimalt 5.000 m³/år uden mulighed for gravning under grundvandsspejl. Der brydes primært klippe mod nord/øst fra nuværende klippevæg og i mindre grad mod vest. Desuden skal der foretages brydning i bunden af nuværende stenbrud. Der tørsorteres og knuses på arealet.

Der anvendes ikke stationære maskiner/anlæg. Der arbejdes typisk i bruddet i perioder af 2-3 måneder varighed, hvorunder maskiner placeres og anvendes i bunden af bruddet. Der opstilles i forbindelse med brydningsperioder en mobil brændstoftank på 2500 liter med spildbakke efter gældende lovgivning. Mandskabsskurvogn indlejes under arbejdsperioder og opstilles i graveområdet. Husspildvand fra mandskabsskurvogn udledes til nedgravet tømmetank. Tanken tømmes i forbindelse med arbejdsperioder af slamsuger og affald bringes til Zurface's stenbrud ved Klippeløkken hvorfra det bortskaffes i henhold til affaldsregulativ.

Arbejdstiden:

Gravemaskiner, transportanlæg og oparbejdningsanlæg

Mandag til fredag: 07:00 – 18:00

Lørdage: 07:00 – 14:00

Udlevering og læsning, herunder kørsel inden for virksomhedens område

Mandag til fredag: 07:0 – 18:00

Lørdage: 07:00 – 14:00

Planmæssige forhold

Det ansøgte område ligger inden for et område, der er udpeget til råstofindvinding i Råstofplan for Bornholm 2016. Området ligger inden for et Natura 2000-område. Det ansøgte område indeholder hverken drikkevands- eller grundvandsinteresser, ej heller kultur og oldtidsfundinteresser.

Efterbehandling

Området vil løbende blive efterbehandlet til naturformål. Efterbehandling udføres i henhold til de i tilladelsen anførte retningslinjer. Der er udarbejdet en efterbehandlingsplan, som kan læses i Bilag B.

Naturforhold

Projektet vurderes ikke at påvirke naturværdier indenfor og uden for det ansøgte areal. Der er §3 områder lige øst, syd og nord for ansøgte graveområde. Kvaliteten af vandet og naturindholdet i disse områder bliver ikke påvirket fra aktiviteten i graveområdet.

Natura 2000-område

Bornholms Regionskommune vurderer på baggrund af Vurdering af påvirkning på Natura 2000-område og Bilag IV-arter (Bilag C), at den ansøgte brydningsaktivitet ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, samt at projektet ikke i væsentlig grad vil påvirke yngle- eller rasteområder for dyrearter eller plantearter på habitatdirektivets Bilag IV.

Grundvandsforhold

Gravearealet overlapper ikke drikke- eller grundvandsinteresser og aktiviteter ved graveområdet er uden betydning for drikkevands- og grundvandsinteresser. Der er ikke søgt om tilladelse til sænkning af grundvand eller bortledning vand.

Overfladevand

Kommunen har haft bemærkninger til strømningsveje af overfladevand. I den forbindelse er indvinder og kommunen blevet enige om en løsning, hvor bundfældningsbassiner etableres, så støv materiale ikke udledes til de tilstødende søer i området. Planen kan læses i Bilag B.

Fredninger og kulturinteresser

Der er ingen fredede fortidsminder eller andre fredninger i nærheden af det ansøgte område. Det ansøgte område ligger heller ikke inden for et kulturarvsareal af national betydning. Eventuelle kulturhistoriske interesser i området varetages af Bornholms Museum og Kulturarvsstyrelsen. Bornholms Museum er hørt, men har ikke haft bemærkninger til det ansøgte. Bornholms Museum skal informeres senest 4 uger inden der afrømmes muld og overjord med henblik på aftale om evt. arkæologiske forundersøgelser.

Støv og støj

Der vil ikke være væsentlige støv påvirkninger. Støv vil dog forekomme ved sprængninger af klippevæg og mindre sprængninger for evt. neddeling af blokke. Støv til gene udløser vandingspligt.

Støjemission ved nærmeste bolig (ejers bolig) vil fortsat af være under 55 dB(A) ved drift af kompressor, gravemaskine samt boreaggregat på samme tid. Der kan stilles krav om udførelse af støjmålinger, skulle regionskommunen modtage vedvarende klager om støjpåvirkninger.

Klagevejledning

Bornholms Regionskommunes afgørelser efter planloven kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klageberettiget er miljøministeren og i øvrigt enhver med retlig interesse i sagens udfald, herunder landsdækkende organisationer og foreninger der som hovedformål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser indenfor arealanvendelsen.

Ifølge planlovens § 58 stk. 1 nr. 4, kan der kun klages over retlige spørgsmål. Det vil sige, at du f.eks. kan klage, hvis du mener, at kommunalbestyrelsen ikke har haft hjemmel til at træffe afgørelsen. Du kan derimod ikke klage over, at kommunalbestyrelsen efter din opfattelse burde have truffet en anden afgørelse.

Klagefristen følger råstofstilladelsens frist for at klage. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. En tilladelse må ikke benyttes, før klagefristen er udløbet.

Klage indgives gennem klageportalen. Adgang til klageportalen sker via www.borger.dk eller www.virk.dk. Du logger på typisk med NEM-ID, og klagen skrives direkte i portalen. Det er muligt at vedhæfte dokumenter til klagen undervejs. Klagen sendes gennem klageportalen til Bornholms Regionskommune, Teknik og Miljø, som videresender den til Miljø- og Fødevareklagenævnet med den påklagede afgørelse og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse.

En eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal anlægges inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra dato for bekendtgørelsen.

Yderligere oplysninger

Nærmere vejledning om klagemuligheder, klageberettigede og gebyrer mv. findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Brydnings- og efterbehandlingsplan

Helletsgård råstofindvindingsområde
Del af matrikel nr 149az, Hovedejerlavet, Ibsker
Klinteby Kirkevej 2 3730 Nexø

Udarbejdet af Råstofkonsulent v/Heidi Ritterbusch
for Zurface A/S,
Marts 2019

Indhold

1. Brydningsplan.....	2
1.1. Omfanget af indvindingen	2
1.2. Skråninger ifbm brydning	2
1.3. Indretning af stenbruddet – Se kort 1	2
1.4. Brydningsfaser – Se kort 2	3
1.5. Sikring af vandkvalitet i omkringliggende §3-beskyttede vandhuller.....	3
2. EFTERBEHANDLINGSPLAN	5
2.1. Nuværende forhold	5
2.2. Efterbehandling – Kort 3	6

Kort 1 – Indretning af bruddet

Kort 2 – Brydningsfaser

Kort 3 – Efterbehandlingsplan for det aktive område

1. Brydningsplan

1.1. Omfanget af indvindingen

Der brydes til ca 30 meter under terræn – dog aldrig dybere end kote +78

Det totale indvindingsområde er ca. 5,4 hektar, men det aktive arbejdsområde vil typisk kun udgøre ca. 1,5-2 ha inkl. køreveje, oplag af ros og blokke. Det aktive brydningsområde vil typisk være 0,7-0,8 hektar.

Med baggrund i den nuværende efterspørgsel på bloksten fra bruddet, forventes det eksisterende brud kun at udvides ganske lidt horisontalt/arealmæssigt i råstoftilladelsens 10-årige gyldighedsperiode.

Der brydes klippe med henblik på blokstensproduktion og ros/restprodukter udnyttes evt. ved bortkørsel til nedknusning andetsteds eller til havneprojekter. Såfremt ros ikke kan afsættes anvendes dette i bunden af bruddet ifbm. Efterbehandling.

1.2. Skråninger ifbm brydning

Der vil i bruddet, som også er tilfældet på nuværende tidspunkt, fremstå næsten lodrette klippevægge ifbm. brydning. Det sikres ifbm. sprængning og arbejde i bruddet, at der ikke findes løse blokke som kan styrte ned i bruddet.

1.3. Indretning af stenbruddet – Se kort 1

Der arbejdes typisk i bruddet i perioder af 2-3 måneders varighed, hvorunder mobile anlæg/maskiner (gravemaskine, gummi hjulslæsser, kompressor, boreaggregat, dumper) samt mandskabsvogn og mobil 2.500 liter brændstoftank midlertidigt opstilles i bruddet som vist på kort 1

Der findes, hvor mandskabsvogn opstilles, en nedgravet tømmetank som tømmes af slamsuger i forbindelse med arbejdsperioderne i bruddet.

Udkørsel sker via eksisterende kørevej mod øst ud af bruddet – herefter via markvej syd om Helletsgaard til Klinteby Kirkevej.

De på stedet eksisterende små mængder overjord, som fjernes inden brydning, køres til/deponeres i områdets sydøstligste hjørne ved at tippe dette ud fra toppen af den naturlige skrænt/klippevæg som findes her.

Oplag af usorterede blokke og ros sker på begge sider af kørevejen inde i bruddet. Såfremt der ved afslutning af brydningen findes tiloversbleven ros i bruddet, placeres dette i bunden af bruddet som beskrevet i efterbehandlingsplanen.

1.4. Brydningsfaser – Se kort 2

Der kan være en meget svingende efterspørgsel på sten fra bruddet og på forskellige kvaliteter/udseende af stenen, som naturligt varierer en del indenfor selv meget korte afstande. Det er derfor ikke muligt at planlægge brydningen i stor detalje på forhånd.

Grundlæggende er planen for brydning med den nuværende efterspørgsel følgende:

- Der brydes primært klippe mod nord/øst fra nuværende klippevæg (Brydning A) til ca 20 meter under omkringliggende terræn.
- Der brydes i mindre grad mod vest hvor granitten har et lysere udseende som kun efterspørges i små mængder (Brydning B) til ca 20 meter under omkringliggende terræn.
- Desuden planlægges at foretage brydning i bunden af nuværende stenbrud (Brydning C) – til ikke dybere end kote ca. +78. Brydningen i bunden af nuværende brud vil i høj grad afhænge af afsætningshastighed og praktiske forhold i bruddet og derfor ikke muligt at planlægge nærmere på nuværende tidspunkt. BRK orienteres derfor inden igangsætning af dette arbejde.

Brydningen foregår ved sprængning af typisk ca. 6 meter tykke/høje, 4-8 meter brede og 8-20 meter lange etaper – svarende til et volumen på 200-1000 m³ klippe pr. sprængning.

1.5. Sikring af vandkvalitet i omkringliggende §3-beskyttede vandhuller

Der er ifølge kort fremsendt fra BRK 5 afstrømningsveje for overflade/regnvand fra det ansøgte område. De 5 afstrømningsveje (blå linjer) er indtegnet og nummereret på nedenstående kort.

På kortet er desuden indtegnet ansøgt område (rød linje). Og det forventede maksimale aktive brydningsområde indenfor de næste 10 år (rød stiplede linje)

Afstrømningsvej nr. 1 længst mod syd ligger i udkanten af det ansøgte område. Dette løber i område med bevoksning som medfører at sediment ikke føres med vandet til vandløb/søer udenfor indvindingsområdet. Det forventes ikke at brydningen de næste 10 år vil komme til at

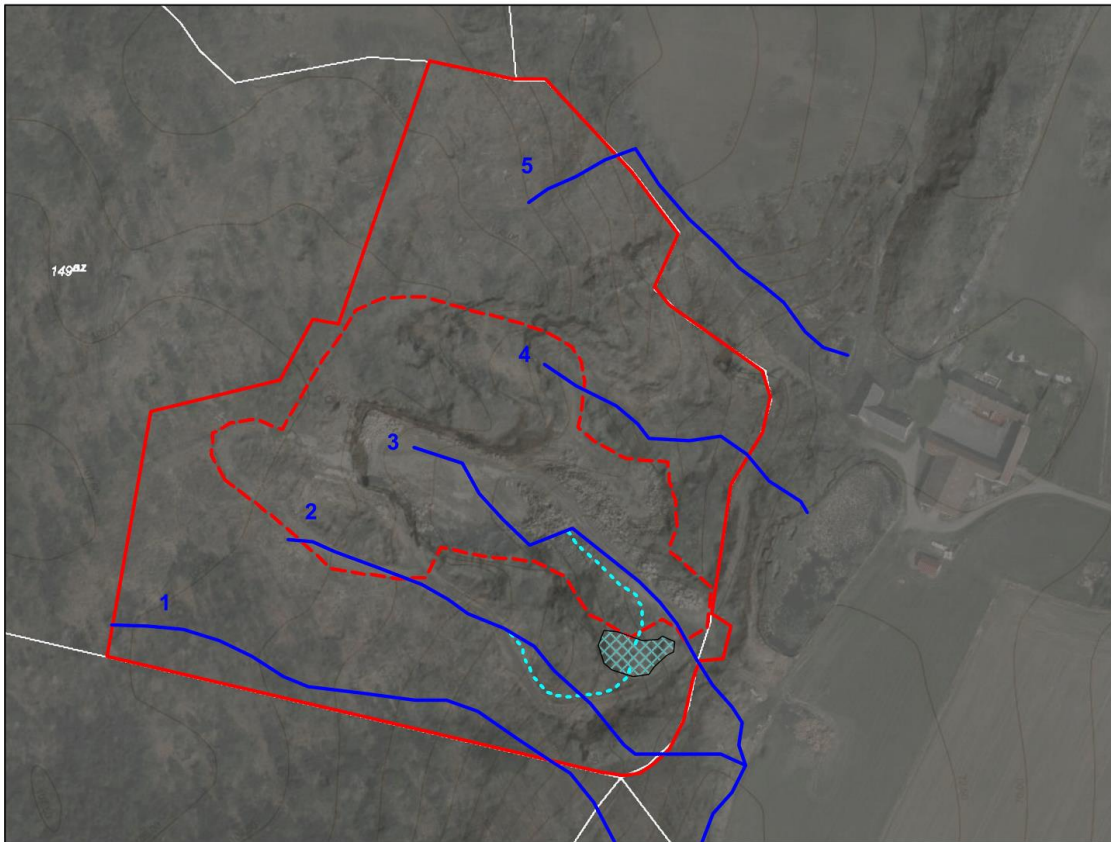
påvirke denne strømningsvej og der foretages derfor ikke på nuværende tidspunkt nogen ændringer her.

Afstrømningsvej nr. 2 ligger umiddelbart syd for og ovenfor øverste kant af nuværende aktive stenbrud. Vandet løber her primært langs vejens venstre (sydlige) side i en rende/fordybning og ud i skovbunden og derfra ud af bruddet. Det er Zurface's opfattelse at vandet her filtreres for evt. sediment i skovbunden. For at sikre at vandet ved voldsom regn ikke strømmer på vejen og bringer sediment til omkringliggende søer, gøres her 2 tiltag: Den eksisterende rende uddybes (tyrkis markering A på kort) og der etableres til højre for vejen en rende/grøft (B på kort) med forbindelse til en større fordybning opstået ved tidligere brydning. (Tyrkis skravering på nedenstående kort) Fordybningen forventes at fungere effektivt som sedimentations- eller nedsivningsbassin.

Afstrømningsvej nr. 3 ligger i bunden af eksisterende aktive brud og formodes at være den afstrømningsvej som potentielt kan føre sediment/støv fra bruddet. Vandet løber her primært på/langs adgangsvejen i venstre (sydlige) side. For at sikre at vandet ved voldsom regn ikke strømmer på vejen og bringer sediment til omkringliggende søer, gøres her det tiltag at etablere en rende/grøft som leder vandet til ovenstående "bassin" (Tyrkis markering C på nedenstående kort)

Afstrømningsvej nr 4 og 5 ligger nord for det aktive brud. Disse løber i område med bevoksning som medfører at sediment ikke føres med vandet til vandløb/søer udenfor indvindingsområdet. Det forventes at brydning ikke vil ske omkring disse strømningsveje de næste 10 år. Der foretages derfor ikke på nuværende tidspunkt nogen ændringer/tiltag her.

Ovennævnte tiltag A, B og C vil blive udført i forbindelse med førstkommande aktive brydningsperiode.



2. EFTERBEHANDLINGSPLAN

2.1. Nuværende forhold

Langt hovedparten af det område, som vil blive aktivt arbejdsområde i de kommende 10 år fremstår i dag som aktivt stenbrud med ca 10 til 15 meter høje klippevægge og med oplag af råblokke og ros fra tidligere brydningsaktivitet langs kørevejen ind i bruddet. Bunden af det senest aktive brydningsområde findes i ca. kote +90 til +95 (DVR 90).

Mod nordøst ligger et område som i daglig tale benævnes "Det gamle brud" hvor tidligere brydning har sænket terrænet til ca. kote +92 til +100 (DVR90). Det gamle brud fremstår med irregulære og visse steder trappelignende klippesider.

Der samler sig ikke vand i hverken det gamle brud eller i det senest aktive brud, idet afstrømning af regn/overfladevand sker mod sydøst til eksisterende vandhuller.

Der er pt. ikke placeret nogen afmærkning af kanten ovenfor stenbruddet idet der er tale om et privat ejet areal uden offentlig adgang.

Der findes en vandresti (Helletsgårdsstien) langs den sydlige kant af det nuværende stenbrud. Såfremt det i forbindelse med råstofindvindingen bliver nødvendigt at omlægge stien, vil BRK blive kontaktet med henblik på en dialog omkring dette.

2.2. Efterbehandling – Kort 3

Arealet efterbehandles til naturformål.

Området vil komme til at fremstå med stejle/næsten lodrette klippevægge mod syd, vest og nord og med en let skrånende adgangsvej ind i området fra øst. Langs adgangsvejen vil ligeledes findes stejle klippesider.

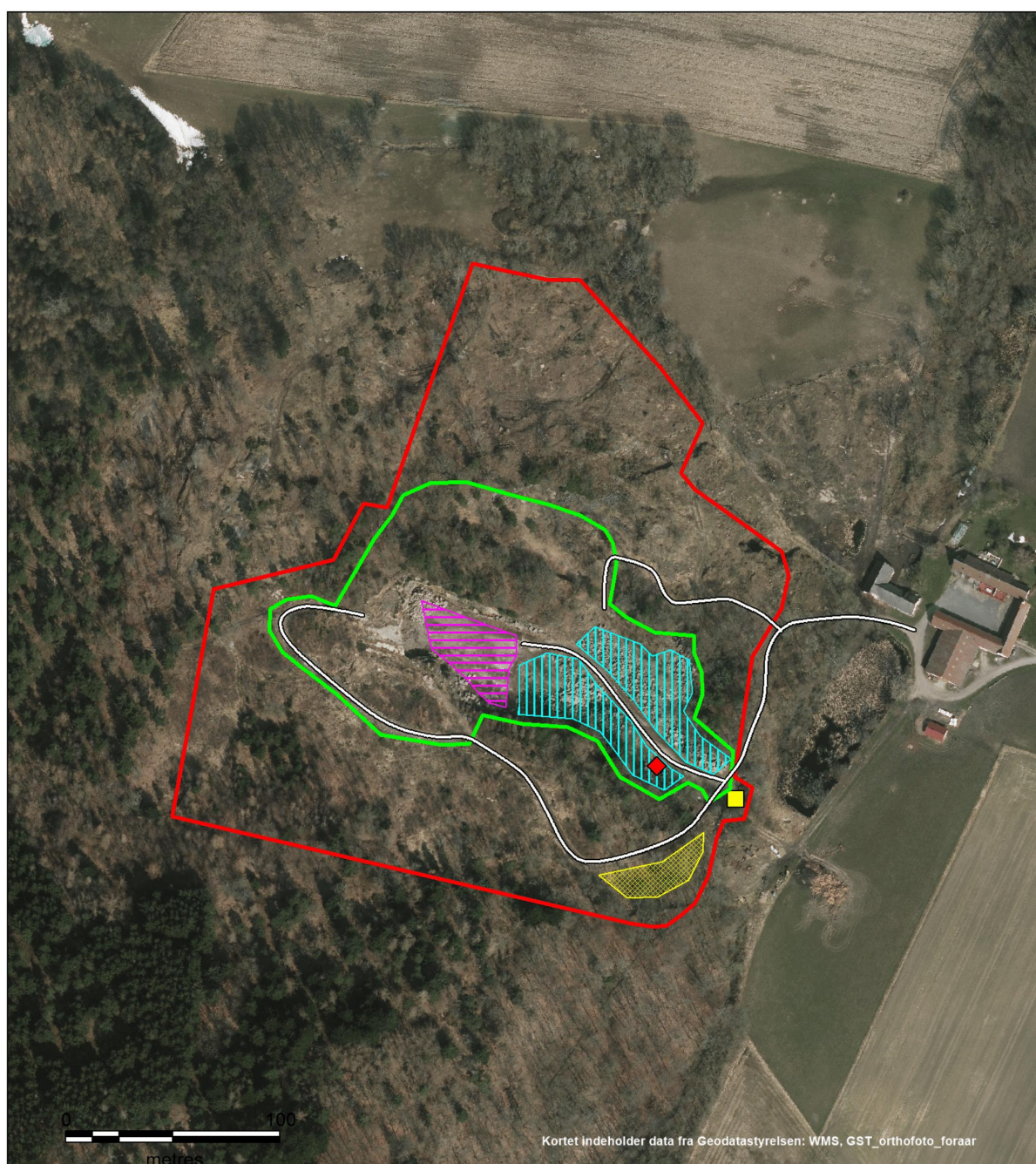
I klippesiderne forventes at strukturer såsom pegmatit-gange/årer mv. vil være synlige på store dele af væggene hvor bevoksning vil have svært ved at etablere sig.

Geologisk værdifulde klippevægge vil således bevares synlige og afsluttes på en sådan måde at der ikke er umiddelbar risiko for nedstyrtning af blokke.

Tiloversblevne klippeblokke og ros placeres i bunden af bruddet ved efterbehandlingen i et udjævnet lag.

Efter evt. aftale mellem ejer, indvinder og BRK kan aftales placering af klippeblokke, skiltning mv. til sikkerhedsmarkering ovenfor klippesiderne. Sådanne tiltag aftales i takt med at evt. behov herfor vurderes at opstå.

På vedlagte Kort 3 er vist en skitse af områdets udseende efter indvinding i det 2 hektar store arbejdsområde, som forventes aktivt indenfor den nuværende råstoffilladelses 10-årige periode.



Signaturforklaring

- Ansøgt område
- Mandskabsskur og tømmetank
- ◆ Brændstoftank og kompressor
- Interne køreveje
- Aktivt arbejdsområde 2018-2028
- Oplag af ros og blokke
- Arbejdsområde for blokke
- Overjordstip

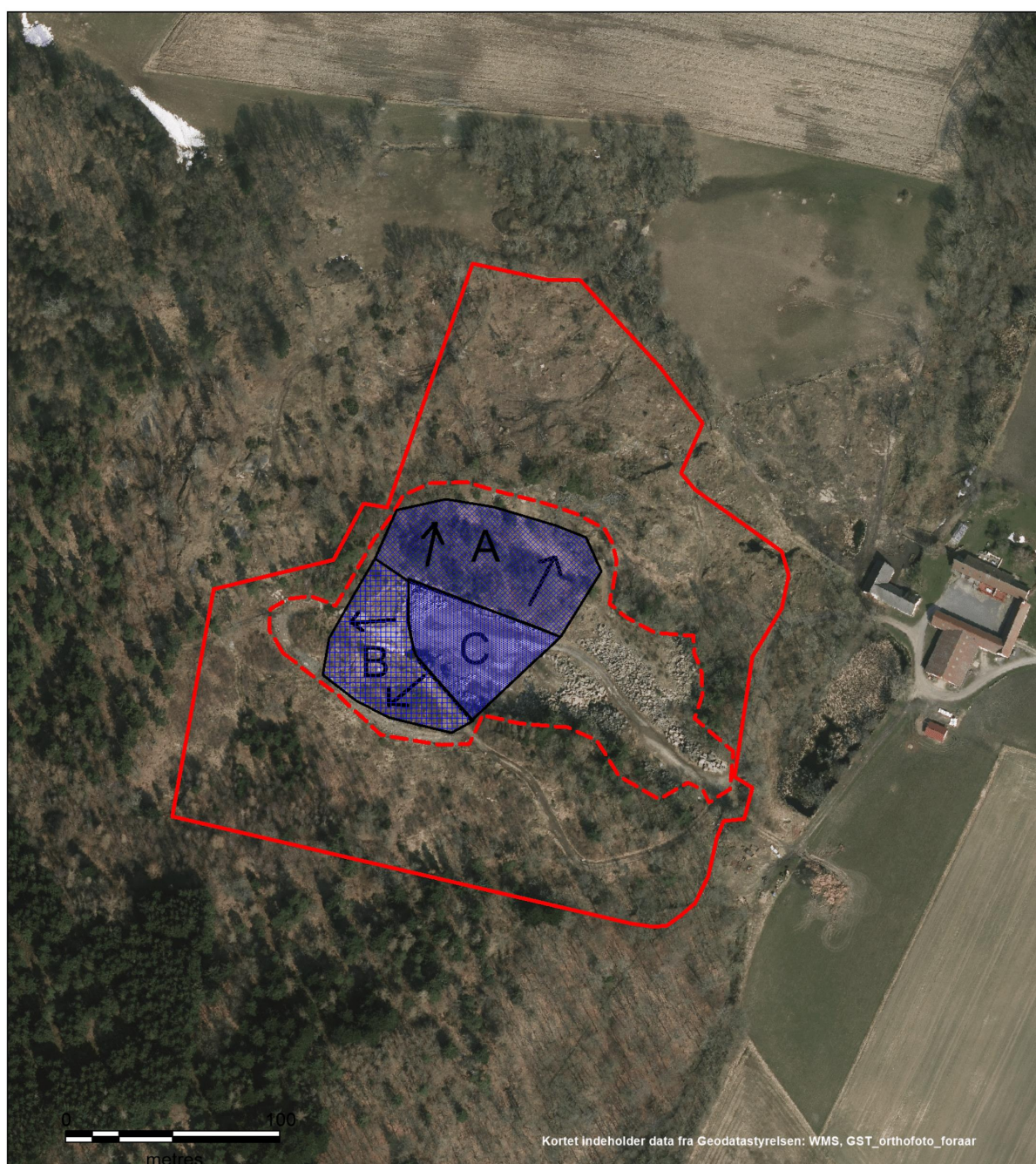
Brydnings- og efterbehandlingsplan

Kort 1 - indretning af bruddet

Råstofgraveområde 3.8 Helletsgård

Udarbejdet af
Råstofkonsulent v/Heidi Ritterbusch
for Zurface A/S

Marts 2019



Signaturforklaring

- Ansøgt område
- Aktivt arbejds/brydningsområde 2019-2029
- Område A - brydning til ca. 20 m under terræn
- Område B - brydning til ca. 20 m under terræn
- Område C - brydning i bund af nuværende brud til ikke dybere end kote +78

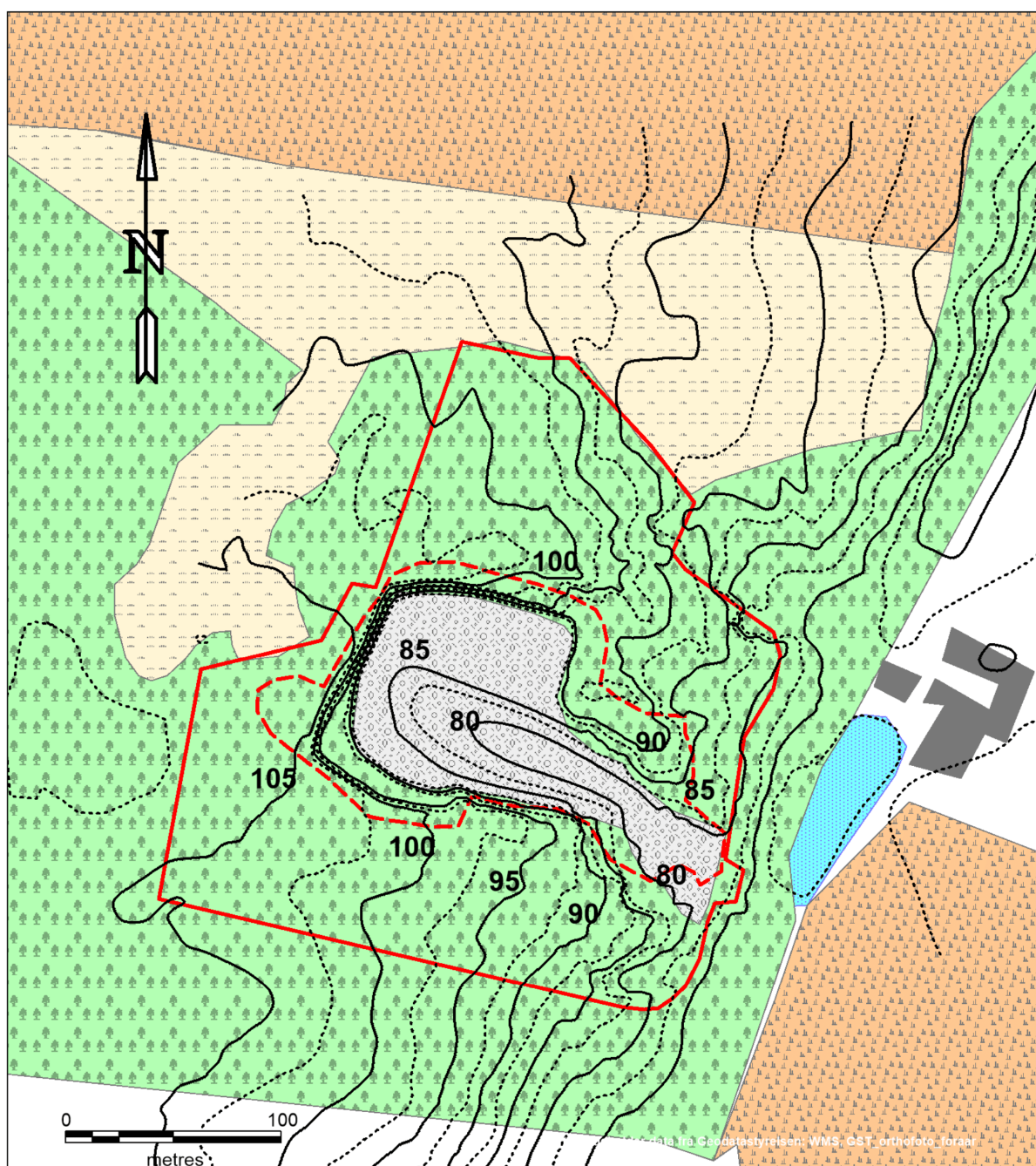
Brydnings- og efterbehandlingsplan

Kort 2 - Brydningsplan

Råstofgraveområde 3.8 Hellestgård

Udarbejdet af
Råstofkonsulent v/Heidi Ritterbusch
for Zurfacer A/S

Marts 2019



Signaturforklaring

- Ansøgt område
- Aktivt arbejdsområde 2018-2028

Arealer efter brydning

- Stenbrud
- Søer
- Skov
- Overdrev mm
- Landbrug

Brydnings- og efterbehandlingsplan

Kort 3 - Efterbehandlingsplan

Råstofgraveområde 3.8 Helletsgård

Udarbejdet af
Råstofkonsulent v/Heidi Ritterbusch
for Zurface A/S

Marts 2019

Bilag C

Natura 2000-område

Bornholms Regionskommune
Center for Natur, Miljø og Fritid
Natur, Miljø og Fritid - Natur og
miljø
nm@brk.dk
www.brk.dk
CVR: 26 69 63 48
J. nr. 01.09.00P19-0049

27. juni 2018

Vurdering af påvirkning på Natura 2000-område og Bilag IV-arter

I forbindelse med den indkomne ansøgning om fornyet 10-årig tilladelse til granitindvinding i stenbruddet ved Helletsgård på matr. 149az og 40a, Ibsker, skal der i henhold til habitatbekendtgørelsen foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt samt om projektet påvirker yngle- eller rasteområder for dyrearter eller ødelægger plantearter på habitatdirektivets Bilag IV.

Natura 2000

Brydningsområdet ligger inden for Natura 2000-område nr. 186 'Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne', som både er habitatområde (nr. 162) og fuglebeskyttelsesområde (nr. 80). Brydningsområdet ligger i Paradisbakkerne i den østlige del af området.

Der er tale om en fortsættelse af stenbrydning (Hellets Granit), som har fundet sted løbende i mere end 100 år i det pågældende stenbrud. Ifølge den indkomne ansøgning søges der om fornyet tilladelse på samme vilkår som tidligere – dog med de to ændringer, at der ansøges om tilladelse til brydning på et areal på ca. 5,4 hektar samt til ca. 30 meter under terræn (dog ikke dybere end kote +78 som svarer til niveauet ved indkørsel til bruddet). Tidligere tilladelse tillod indvinding på et ca. 3,7 ha stort areal samt til 20 meter under terræn.

Det ansøgte brydningsområde ligger inden for et udpeget råstofindvindingsområde. Naturstyrelsen gav i forbindelse med Råstofplanen for Bornholm 2016-2028 planlægningsstilladelse til formelt at udlægge området ved Helletsgård til råstofindvindingsområde, selv om det ligger i Natura 2000-område.

Tabel 4 Udpegningsgrundlag for Habitatområder nr. 162 og Fuglebeskyttelsesområde nr. 80.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 162		
Naturtyper:	Søbred med småurter (3130)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Vandløb (3260)	Tør hede (4030)
	Enekrat (5130)	Kalkoverdrev* (6210)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Hængesæk (7140)	Avneknippemose* (7210)
	Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)
	Indlandsklippe (8220)	Bøg på mor (9110)
	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
	Vinteregeskov (9170)	Stilkeke-krat (9190)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)
	Bred vandkalv (1081)	Lys skivevandkalv (1082)
	Stor vandsalamander (1166)	Damflagermus (1318)
	Bechsteins Flagermus (1323)	
Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 80		
Fugle:	hvepsevåge (Y)	rød glente (Y)
	rørhøg (Y)	plettet rørvagtel (Y)
	engsnarre (Y)	trane (Y)
	perleugle (Y)	sortspætte (Y)
	rødrygget tornskade (Y)	

Naturtyper, fugle og andre arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver at der er tale om en prioriteret naturtype. Ved fuglearter: "T" = trækfugl, "Y" = ynglefugl. Udpegningsgrundlag for habitatområder og fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Arter på udpegningsgrundlaget for Habitatområde 162:

Vandbillerne bred vandkalv og lys skivevandkalv er ifølge basisanalysen 2016-21 fundet i henholdsvis 3 og 4 søer i habitatområdet, som alle er beliggende i den vestlige del af habitatområdet. De er dermed ikke fundet i nærheden af det ansøgte brydningsområde i Paradisbakkerne.

Stor vandsalamander er ifølge basisanalysen fundet i tre søer i habitatområdet, hvoraf de to ligger i den østlige del af Paradisbakkerne. Det ene er en lille sø/vandhul beliggende ca. 150 m syd for det ansøgte brydningsområde. Det andet er en lidt større sø beliggende ca. 650 m nordvest for det ansøgte brydningsområde. Det fremgår dog også, at der endnu ikke er gennemført en kortlægning af artens levesteder i området, og at det derfor ikke er muligt ud fra data at sige noget om bestandsudviklingen og den samlede udbredelse af stor vandsalamander i Natura 2000-området. Der ligger en sø ca. 25 m øst for det ansøgte brydningsområde, som kan være et potentielt levested for arter som stor vandsalamander.

Ingen af de omtalte søer ligger inden for det ansøgte brydningsområde og vil derfor ikke blive direkte påvirket af råstofindvinding i området. Råstofindvindingen foregår over grundvandsspejl. Der indvindes og udledes ikke vand til/fra produktionen. Der er ansøgt om at bryde 10 m dybere end i tidligere tilladelse, men der brydes ikke til under kote 78. Nærliggende sø beliggende ca. 25 m fra brydningsområdet har vandspejl i ca. kote 72. Søen, som er beliggende ca. 150 m syd for det ansøgte brydningsområde, har vandspejl i ca. kote 66. Overfladevand fra brydningsområdet løber naturligt ud af bruddet mod syd til søen beliggende ca. 150 m syd for. Ansøger oplyser, at der er tale om det regnvand, der falder i bruddet, og at der ikke er gjort noget aktivt for at lede regnvandet fra bruddet og til den eksisterende sø. Der pumpes/flyttes ikke vand i bruddet, og der er ikke nogen kilder eller lignende, som medvirker til øget flow af vand fra bruddet. Det formodes derfor, at mængden af vand er den samme, som den ville være, hvis stenbruddet ikke var der. Den ansøgte brydningsaktivitet medfører således heller ikke nogen ændring af dette i forhold til den tidligere tilladelse.

Det er ansøgers opfattelse, at omfanget af eventuelt støv/sediment, som føres fra bruddet med regn/overfladevand, er meget begrænset. Dette skyldes dels, at aktiviteten i bruddet er begrænset til kortere arbejdsperioder og ikke hele året som i traditionelle råstofgrave, og at intensiteten af brydningen, antallet af arbejdsperioder og mængden af klippe, der skal brydes, ikke forventes at øge i forhold til tidligere aktivitet.

Der er ud fra ansøgers og kommunens oplysninger ikke tidligere foretaget undersøgelser/monitoring af afstrømning og eventuel sedimenttilførsel til søen syd for.

Det er observeret, at hoveddelen af det vand, der strømmer fra det nuværende brud, løber igennem skovbunden, inden det eventuelt løber i en grøft og/eller til de nærliggende søer. Det antages derfor, at skovbunden opfanger en stor del af det sediment, der eventuelt måtte findes i vandet. Ansøger har foreslået, at man for yderligere at sikre, at vandet ikke fører sediment/støv til nærliggende søer, vil etablere render/dæmninger/volde, som leder vandet ud i skovbunden omkring bruddet og ikke direkte til grøfter/søer. Bornholms Regionskommune vurderer, at dette tiltag vil sikre vandløb og søer mod eventuel påvirkning med sediment eller støv fra brydningen. Renderne skal være tilstrækkelig dybe til at kunne opsamle alt overfladevandet fra arbejdsområdet og skal lede vandet til skovbunden eller ud i små bassiner i periferien af arbejdsområdet, hvor vandet kan nedsive.

Der er ingen stationær brændstoftank i området. Der opstilles i forbindelse med brydningsperioder en mobil tank på 2500 liter. Tanken er en overjordisk ståltank med spildbakke. Det er med spildbakken sikret, at der ikke udledes eventuelt brændstofspild til overfladevand.

Det ansøgte vurderes på ovenstående baggrund ikke at medføre en påvirkning af vandmængden eller vandkvaliteten i søerne i området.



Figur 1 Udsnit af luftfoto over området. Turkis skravering viser Natura 2000-området. Grøn og blå farve viser naturarealer beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Grønne og gule streger viser vandets naturlige strømningsveje i området.

Stor vandsalamander er ud over søer/vandhuller afhængig af raste- og overvintringslokaliteter i umiddelbar nærhed af vandhullerne, hvor der er gode skjulesteder. Rastestederne er oftest knyttet til skov og menneskeboliger. Råstofindvinding i området påvirker ikke skov og krat i umiddelbar nærhed af søerne, hvor arten er registreret. Heller ikke skoven umiddelbart op til den sø, der ligger lige øst for brydningsområdet, påvirkes, idet der er en bræmme af fredsskov på ca. 25 m, som ligger mellem det ansøgte brydningsområde og søen.

Der vil i forbindelse med udvidelse af det aktive brydningsområde ind i de nye dele af råstofindvindingsområdet skulle ryddes træer og buske på dele af arealet. Der vurderes imidlertid stadig at være så meget skov og krat i området, at det ikke påvirker stor vandsalamanders muligheder for at finde raste- og overvintringslokaliteter i området. Disse arealer er desuden ikke fredskovspligtige.

På baggrund af ovenstående er det Bornholms Regionskommune vurdering, at den ansøgte indvinding ikke forventes at påvirke arterne bred vandkalv, lyse skivevandkalv og stor vandsalamander eller deres registrerede eller potentielle levesteder i området væsentligt.

Bechsteins flagermus er sjælden i Danmark. De eneste to fund, der er gjort i Danmark, er på Bornholm. Ifølge basisanalysen er den kun fundet på én lokalitet i Almindingen, hvor den er ekstremt tilknyttet løvskov domineret af gamle egetræer. Der er kun fundet ét eksemplar af arten. Den blev fundet i 2010 på lokaliteten ”Ekkodalen og Almindingen” i den vestlige del af habitatområdet. Damflagermus er observeret på Bornholm med nogle enkelte observationer, men har formodentlig ikke en fast ynglebestand på øen. Damflagermus fremgår ikke af basisanalysen eller de tilknyttede web-kort.

Trusler mod flagermus generelt kan være fældning af gamle træer, og Bechsteins flagermus er stærkt afhængig af mange hule træer i lokalområdet. Der er ved besigtigelse af området ikke observeret særligt gamle eller hule træer i området.

Bornholms Regionskommune vurderer på baggrund af ovenstående, at den ansøgte brydningsaktivitet ikke forventes at påvirke eventuelle forekomster af Bechsteins flagermus eller damflagermus eller deres potentielle levesteder i området væsentligt.

Habitatnaturtyper på udpegningsgrundlaget for Habitatområde 162:

Det ansøgte brydningsområde ligger såvel som råstofindvindingsområdet uden for arealer med kortlagte habitatnaturtyper men ligger tæt op til et areal udpeget som habitatnaturtypen surt overdrev (6230). Endvidere ligger det ansøgte brydningsområde ca. 50 m fra et areal, som er udpeget som beskyttet overdrev i henhold til § 3 i naturbeskyttelsesloven.

Råstofindvinding i det foreslåede område forventes ikke at medføre nogen direkte påvirkning af de udpegede naturtyper i Natura 2000-området, idet alle aktiviteter i forbindelse med råstofindvindingen herunder også kørsel og oplæg af overjord mm., vil foregå inden for det udpegede råstofindvindingsområde. Råstofindvinding i området forventes heller ikke at påvirke de udpegede naturtyper indirekte, idet grundvandsstanden ikke påvirkes, idet der indvindes over grundvandsspejl jf. ovenstående afsnit.

Støvgener forventes at være så begrænsede, at de ikke har nogen betydning for de udpegede naturtyper.

Bornholms Regionskommune besigtigede råstofindvindingsområdet inklusiv det ansøgte brydningsområde i 2016 i forbindelse med miljøvurderingen af råstofplanen. Området kan på baggrund af besigtigelsen opdeles i følgende delområder (se også foto):



Figur 2 Udsnit af luftfoto med beskrivelse af råstofindvindingsområdets delområder. Det ansøgte brydningsområde udgør en del af råstofindvindingsområdet.

Den centrale del udgøres af det åbne og vegetationsfattige, eksisterende stenbrud med anlagte grus-/ skærveveje i tilknytning til. I den sydlige del af råstofindvindingsområdet er der i dag nåle-/blandingsskov med rødgran, eg, birk mm. I det sydvestlige hjørne er der et område uden høje træer men med ung opvækst af især løvtræer bl.a. birk samt lidt gran

og herudover plantede frugttræer med net omkring, hvoraf en del dog er gået ud. Bundvegetationen består bl.a. af almindelig hvene, fløjlsgræs, bjergørhvene, lysesiv og brombær.

Den nordvestlige del af råstofindvindingsområdet er skov bestående af ege-blandskov med bl.a. gran, birk og hassel. I bunden er der bl.a. blåbær, bølget bunke, andre græsser og star samt alm. gedeblad.

I den nordøstlige del af råstofindvindingsområdet ses et ældre stenbrud som et dybt og bredt ”skår” ind i landskabet. Oppe i terrænet nord for dette er lagt klippeblokke og ros fra bruddet. Disse er tilgroede med bl.a. meget mos, og der er i området meget ene, engelsød, blåbær og bl.a. egetræer. Der er i terrænet her mod nord både store klippeflader og store og små klippeblokke. I det nordøstlige hjørne i kanten af det høje terræn, er nogle stejle klippesider, hvor der også ser ud til at have været brudt tidligere.

Det ansøgte brydningsområde omfatter det eksisterende brud samt mindre arealer med blandingsskov umiddelbart syd og nord for dette samt det gamle brud nord for det eksisterende.

Miljøstyrelsen har ikke registreret nogen habitatnaturtyper inden for det ansøgte brydningsområde, og Bornholms Regionskommune finder på baggrund af besigtigelsen ikke grundlag for at betvivle Miljøstyrelsens vurdering.

Det er på baggrund heraf Bornholms Regionskommunes vurdering, at den ansøgte brydningsaktivitet ikke vil berøre bevaringsstatus for naturtyper, som danner udpegningsgrundlag for habitatområdet.

Fuglearter på udpegningsgrundlaget for Fuglebeskyttelsesområde F80:

Følgende ni fuglearter er på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet: Hvepsevåge, rød glente, rørhøg, trane, engsnarre, perleugle, plettet rørvagtel, sortspætte og rødrygget tornskade. Alle er på udpegningsgrundlaget opført som ynglefugle i området.

Af disse ni arter er fire ifølge basisanalysen registreret med ynglepar i Natura 2000-området ved NOVANA-overvågningen i perioden 2004-2012. Det drejer sig om engsnarre, perleugle, plettet rørvagtel og trane.

Af www.dofbasen.dk fremgår det at, af de arter, der findes på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet, er alle på nær plettet rørvagtel truffet i Paradisbakkerne. Der er dog ikke observationer om, at arterne skulle være truffet netop i området ved Helletsård.

Bornholms Regionskommune har i forbindelse med miljøvurderingen af råstofplanen i 2016 spurgt DOF-Bornholm om deres kendskab til, hvorvidt der er fugle på udpegningsgrundlaget, som yngler i det foreslåede indvindingsområde. DOF-Bornholm har oplyst, at ud fra deres kendskab, er der ingen af fuglene på udpegningsgrundlaget, som yngler så tæt på det foreslåede område, at aktiviteter knyttet til råstofindvindingen i området vil kunne medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for.

Der vil senere i forbindelse med udvidelse af selve brydningsområdet ind i de nye dele af det ansøgte brydningsområde skulle ryddes træer og buske på dele af arealet. Der vurderes imidlertid stadig at være så meget skov og krat i området, at det ikke påvirker fuglearternes muligheder for at finde raste- og ynglepladser i området. Disse arealer er desuden ikke fredskovspligtige.

Støjniveauet fra brydningsaktiviteten forventes ikke at overstige 55 dB ved drift af kompressor, gravemaskine samt boreaggregat på samme tid. Støjniveauet forventes ikke at blive øget i forhold til den nuværende brug af området. For eventuelle ynglende fugle tæt ved brydningsområdet vurderes det sandsynligt, at de vænner sig til støjen fra bruddet, idet den ikke er forbundet med en reel fare for dem.

Det er på ovenstående baggrund Bornholms Regionskommunes vurdering, at udlægning af det ansøgte brydningsområde ikke vil have nogen væsentlig påvirkning på fuglearter på udpegningsgrundlaget for området.

Samlet vurdering for Natura 2000

Alle indsamlede informationer om arter og naturtyper på udpegningsgrundlag for EU-Habitatområde H162:

Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne og EF-Fuglebeskyttelsesområde F80 Almindingen, tyder på, at den ansøgte brydningsaktivitet ikke vil påvirke levevilkår eller bevaringsstatus for arter og naturtyper væsentligt.

Bilag IV-arter

Der er tidligere registreret løvfrø i en af søerne beliggende ca. 280 m fra det foreslåede område. Som beskrevet ovenfor under Natura 2000, er der registreret stor vandsalamander i søen beliggende ca. 150 m syd for det ansøgte brydningsområde. Løvfrø og Stor Vandsalamander er omfattet af Habitatdirektivets bilag IV. Ingen af de omtalte søer ligger inden for råstofvindingsområdet, og som det fremgår af ovenstående, vil de ikke blive påvirket af den ansøgte brydningsaktivitet.

Der kan potentielt forekomme markfirben i området. Markfirbenet er omfattet af habitatdirektivets bilag IV. Bornholms Regionskommune er dog ikke bekendt med, at der er registreret markfirben i området. Markfirbenet træffes på steder med bar og løs, gerne sandet jord. Det kan være heder, klitter overdrev, råstofgrave og på vej- eller jernbaneskråninger. Stedet skal have stor variation og forskellige planter. Det giver mulighed for mange insekter, for at solbade og for at kunne søge tilflugt for fjender. Det vurderes, at den ansøgte brydningsaktivitet ikke vil forringe områdets potentiale som levested for markfirben, tværtimod kan det måske give flere mulige levesteder.

Der kan potentielt forekomme flagermus i området. Alle danske arter af flagermus er omfattet af habitatdirektivets bilag IV. Bornholms Regionskommune er ikke bekendt med, at der er registreret flagermus i området, men de kan sagtens forekomme. En lang række af de flagermus, der findes i Danmark er registreret på Bornholm. Det gælder Damflagermus, Bechsteins flagermus, Brandts flagermus, Vandflagermus, Skægflagermus, Frynseflagermus, Brunflagermus, Langøret flagermus, Sydflagermus, Skimmelflagermus og Troldflagermus. Deres fouragerings- og ynglelokaliteter er forskellige, men det generelle trusselsbillede for flagermus er bl.a. brud på eller nedlæggelse af ledelinjer/skovbryn og ødelæggelse af deres raste-/yngleområder. Den ansøgte brydningsaktivitet vurderes ikke at påvirke områdets potentiale som fødesøgningsområde for flagermus, idet der fortsat i området vil være et varieret landskab med skov, skovbryn, busk- og kratvegetation, afgræssede arealer mv. Bornholms Regionskommune har ikke kendskab til, om træerne i området udgør raste-/yngleområder for flagermus, men der er ved besigtigelsen ikke observeret særligt gamle eller hule træer i området.

De plantearter, som er på habitatdirektivets Bilag IV, er sjældne planter, som ikke er registreret i området.

Bornholms Regionskommune vurderer på baggrund af ovenstående, at den ansøgte brydningsaktivitet ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på Bilag IV-arter eller områdets potentiale som levested for disse arter.

Kolofon:
Udarbejdet af:
Journalnummer:

Bornholms Regionskommune, marts 2019
Center for Natur, Miljø og Fritid, afdelingen for Natur & Miljø
01.09.00.P19-0049